

lipu tenpo

nanpa pipi

o kama pona
lon lipu tenpo!
pipi li pona ala
pona tawa sina?
tenpo pini la mi
monsuta tan pipi.
taso pipi pi lipu
ni li ken musi
pona e sina!
kin la sina ken
lukin e lipu pi
sitelen pona lon
ni. mi sona e ni:
sina mute li wile
e lipu mute pi
sitelen pona a a a.
ni la o lukin pona
e lipu tenpo o musi!

-jan Sonatan

jo

2

tenpo

tenpo Wapukina

3

tenpo suno pali

4

toki pona

nasin nimi sin pi sitelen pona

6

sona

pipi waso pi lili nanpa wan

pipi li soweli tomo (pona) anu seme?

7

pipi poki

8

ma

tawa pi poki monsi pi ma Asija

nanpa luka wan: ma Tawi en

ma Laso (Laos)

9

toki

toki musi pi pana waleja

11

pipi lili li tawa mute

musi

musi pi pipi linja

13

seme li mi?

kijetesantakalu o

pipi mama - luka monsula

14

jan pali

tenpo Wapukina

tan jan Alonola

tenpo Wapukina li tenpo pi jan sewi Wapuka (Walburga). ona li jan sewi tan nasin sewi Kolisu. nasin sewi Kolisu la, jan sewi Wapuka li utala e jaki, e ike, e monsuta¹. kin la, ona li utala e meli pi wawa nasa. ni la, tenpo Wapukina la, mi mute li utala e monsuta, e wawa nasa ike.

tenpo Wapukina li tenpo pona lon ma Kemani mute lon ma ante kin. suli la, ona li lon ma Tosi, lon ma Seki, lon ma Sumi, lon ma Netelan, lon ma Sensa. tenpo pi nasin sewi Kolisu ala la, jan li jo e tenpo sama pi tenpo Wapukina lon tenpo suno sama. ona li wile weka e ike. taso, sona pi tenpo pi nasin sewi Kolisu ala li lili.

ma Tosi la, jan li tawa musi mute lon tenpo Wapukina. kin la, ona li pali e seli suli. nimi ona li "seli pi tenpo mun nanpa luka" (Maifeuer). mute la, meli pi

1 "monsuta" li ike, li wile pakala e sina

wawa nasa tan kiwen kasi li lon sewi seli. jan li wile weka e wawa ike nasa, li seli e meli pi wawa nasa tan kiwen kasi. seli li pini la, jan olin li ken tawa sewi pi seli pini lon poka pi jan olin ante.

ma pi mute lili la, jan lili li pali e ijo nasa sama tenpo Elowin (Halloween). ma ante la, jan li kalama musi lon tenpo pi-meja pi tenpo suno Wapukina.

ma mute la, jan li pali e kasi pi tenpo mun nanpa luka (Maibaum). jan li pana e kule tawa kasi suli ni. ma Sensa en ma poka la, ona li pali e kasi suli kule kin. taso, ona li pali ni lon tenpo Misoma (Midsommar). jan li pana e kasi suli kule lon insa pi ma tomo.

kin la, kasi lili kule li lon. kasi ni li kasi olin (Liebesmaien). jan li olin e jan ante la, ona li kama jo e kasi olin. ona li pana e kasi olin lon sinpin tomo pi jan olin ona. mute la, mije taso li pana e kasi olin. taso, tenpo sike pi mute lili la, meli li pana e kasi olin. taso, tenpo ni la, meli en mije en tonsi² li ken pana e kasi olin. jan pi olin sina li olin e sina la, ona li pana e ijo pona tawa sina.

2 "tonsi" li meli ala, li mije ala, li ante

tenpo suno pali

tan jan Alonola

tenpo suno pali li lon tenpo suno nanpa wan pi tenpo mun nanpa luka. ona li lon ma mute. tenpo suno ni la, jan li tawa utala li wile e lawa pali pona sin.

tenpo pini mute (1856) la, ma Oselija la, jan pali li tawa utala tan ni: ona li wile pali lon tenpo suli luka tu wan taso. ma Oselija la, tenpo kama la, ona li pali kin e tawa utala.

tenpo sike mute li pini. taso tenpo mute pini kin (1886) la, ma Mewika la, jan pali li tawa utala kin. ona li pini pali tan ni: ona kin li wile pali lon tenpo suli luka tu wan taso. tawa utala suli ni li open lon ma tomo Sikako (Chicago). taso, jan li tawa utala lon ma tomo mute pi ma Mewika.

tomo pali esun wan lon ma tomo Sika-ko la, kulupu lawa esun li pini e pali pi

jan mute a tan ni: jan pali li tawa utala. kulupu lawa esun li wile e jan pali sin mute, taso ona li kama ala jo e jan pali sin mute.

tenpo suno kama la, jan pi nasin lawa en jan pali pi tawa utala li utala. utala ni la, jan pali tu li moli. tenpo suno kama la, utala li kama suli. ilo pi wawa suli li pakala. ilo ni li moli e jan wan pi nasin lawa. jan ante mute li moli lon utala suli kama. tenpo sike kama la, tenpo suno nanpa wan pi tenpo mun nanpa luka li tenpo suli kulupu pi jan pali.

ma Mewika en ma Oselija ala la, tawa utala suli li lon tenpo pini. tenpo pini mute (1920) la, ma Nijon la, tawa utala suli li lon tan ni: jan li wile pali lon tenpo suli luka tu wan taso. ni li lon ma tomo Tokijo. tenpo kama la, tawa utala sin li lon. taso, tenpo ni la, jan li tawa utala taso ala lon tenpo suno pali.

ma Tosi la, tenpo pini la, tenpo suno pali li lon, li lon ala. tenpo ni la, ona li lon kin.

ma mute la, tawa utala li jo e utala ala. taso, tenpo pi mute lili ala la, tawa utala li kama utala.

ma mute la, jan li tawa utala lon tenpo suno pali. kin la, tenpo suno pali li tenpo suno pi pali ala. ma ante la, jan li toki suli, li pali e ijo kulupu ante.

nasin nimi sin pi sitelen pona

tan jan Ke Tami

sitelen pona li sitelen pona pi toki pona · nimi wan pi toki pona li kepeken sitelen pona wan · taso nimi ijo la sina pana e sitelen pona mute · mi pana e nimi mi la mi sitelen e ni ·

a ni li pona li pana e nimi mi kepeken nasin ni · poki nimi la kalama open lili wan taso li tan nimi wan · sina toki e kalama open lili wan lon nimi ale tan poki pi nimi mi la sina sona toki e nimi mi · ni li nasin pu ·

taso ni li wile e pali mute lon pali sitelen e suli mute lon lipu e wawa tan sona pi nimi ale · sina ken kama pilin e ni · nasin sitelen nimi ni li suli la ona li suli ike anu seme · ni la alasa pi nasin ante li open · alasa li tan wile ante mute lon kulupu pi toki pona · lon toki ni la mi wile pana e nasin mute · taso o sona · nasin ni ale ala li pona · nasin pini la · a · nasin pini li ken pona ·

nasin wan li nasin mi · mi wan e sitelen pona tu lon insa pi poki nimi · ni li lili e poki nimi li pona tawa mi · kin la ni li ante lili e kon sitelen · sona la jan li ken kepeken sitelen pona mute tan kalama sama · kalama K li ken sitelen kala li ken sitelen ken li ken sitelen kiwen li ken sitelen ante kin · sina kepeken sitelen pi wile sina la ni li ken pana e kon pi wile sina · a taso sina wan e sitelen tu la kon li ken kama wan lon lukin kin ·

lipu musi la nimi pi soweli Kawa li kama tan toki Inli li kama tan kili pi loje jelo lon anpa ma · kin la ona li soweli pi jan Pepa li awen lon poka pi jan Pepa · sitelen ona li tan sitelen kili li tan sitel-

en anpa li tan sitelen wile li tan sitelen awen · sina lukin e sitelen pi wan ala la kili en anpa en wile en awen li pana e kon lili · taso kili anpa en wile awen li suli e sona pi kon nimi · ni li nasin mi la ni li musi tawa mi · taso ni li pona ala pona tawa ale · a ike la ni li namako mute li jo e linja lili mute lon poka sama li ken nasa e lukin · ni la nasin ni li pona ala tawa ale pi toki pona ·

nasin ante li tan jan ante · ona li nasin tu a · ona li ken ante lili lon jan ante la mi pana e nasin ken taso ·

nasin nanpa wan li tawa ni · nimi ijo li sama kalama pi nimi mute lon toki pona · ni la nimi Alasin li kepeken sitelen pona ni · ala en sin · kalama ale pi nimi ni ale li pana e kalama pi nimi ijo ·

nasin nanpa tu li tawa nimi ante ale · ona la kalama open pi sitelen pona mute li pana e kalama nimi · taso kalama open li sama ala nasin pu · kalama open li kalama open suli li ken sama kalama pi sitelen Lasina tu wan li ken sama kalama pi sitelen Lasina tu li ken sama kalama pi sitelen Lasina wan · nimi “pan” li nimi pi kalama open suli wan taso · nimi “kalama” li nimi pi kalama open suli tu wan · nimi “sinpin” li nimi pi kalama open suli tu · ni la nimi pi kasi Pankasin li kepeken nimi ni · pan en kalama en sinpin ·

a taso nasin ni li pona ala pona · pilin mi la nasa mute li ken tan nasin ni · nasin nanpa wan la nimi Alasin li kepeken nimi “ala” li kepeken nimi “sin” · taso sina lukin e sitelen pona ni kepeken

nasin tu la ni li kama nimi Asin · jan li pana e ante lili tawa nasin ni li pona lili e nasin tan ni · suli la kalama open suli ale li lon ala nimi pi toki pona · kalama Ju en kalama Pe li lon ala open nimi lon toki pona · ni la sitelen pona tu li ken kama wan tawa kalama ni · a taso ni ale li nasa tawa mi · ante lili li tawa nasin ni tu li pona lili e nasin ni tu · taso mi ken ala sona e sitelen ni lon lukin · nimi As li seme · kasi Pks li seme · pona la jan ante kin li pana e nasin sin ·

ni li nasin sin · ona li pona tawa lukin mi · taso ona li sin mute · o lukin · nasin sin ni li kepeken nasin kalama sama nasin kalama pi toki Nipon · nasin ni li kulupu e kalama insa lon nimi kepeken nasin ni · nimi “kepeken” la kalama insa tu li lon li kalama Ke li kalama Pe li kalama Ke li kalama N · a ken la nasin kulupu kalama ni li nasa tawa sina · o lukin kin · nasin ni la kulupu kalama li ken kalama wan li ken kalama tu · ona li kalama wan taso la ona li kalama wan lon kulupu ni · A · E · I · O · U · N · kulupu pi kalama wan taso li ken kalama N tan seme a · kute la kalama N li lon pini pi kulupu kalama ante la kalama N li suli lon tenpo sama kulupu kalama ante · ni li sama lon toki Nipon li sama nasin Mola (モロー) ·

jan Pumiku pi kulupu kasi li mama pi nasin ni lon sitelen pona · sina wile kepeken nasin ni la o kepeken kulupu kalama ale pi nasin ni tan nimi wan lon wile sina · o pana e sike lili tawa nanpa pi kulupu kalama · nimi Ke la sina ken pana e sitelen “kepeken” e sike lili wan · taso sina wile la sina ken awen pana e sitelen “kiwen” e sitelen “en” sama nasin pu ·

nimi Kepe la
sina ken pana
e sitelen

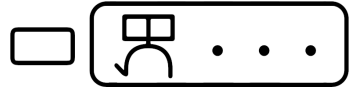

“kepeken” e
sike lili
tu · taso

sina wile la sina ken awen pana e sitelen “kiwen” e sitelen “en” e sitelen “pona” e sitelen “en” sama nasin pu ·

nimi Kepe
kepe la
sina ken
pana e

sitelen “kepeken” e sike tu wan · taso sina wile la sina ken awen pana e sitelen “kiwen” e sitelen “en” e sitelen “pona” e sitelen “en” e sitelen “ken” e sitelen “esun” sama nasin pu ·

nimi Kepeken la sina ken pana e nimi “kepeken” e sike lili tu tu · o sona e ni · kalama N pini kin li wile e sike lili lon nasin ni la sike lili tu tu li lon · ante la sina ken pana e nimi “kepeken” e sike lili tu · sike lili wan li lon sewi pi sike lili anpa · taso sina ken awen pana e sitelen mute sama nasin pu ·

ni la nimi Kijetesantakaluweka li ken kama lili a · nasin pu la ona li suli wawa ·

taso nasin nimi sin ni li pona ala pona · sina o kepeken ala kepeken nasin ni · a ona li pona tawa lukin mi · a taso sona la nasin ni li sin mute li tan tenpo mun nanpa tu lon tenpo sike ni · ken la nasin ni li nasa tawa wile ante · sina sona e ni lon nasin sina pi sitelen pona la nasin ni li ken pona tawa nimi sina li ken pona tawa nimi lon musi sina lon lipu sina li ken pona ala tawa ijo ante · o musi ·

pipi waso pi lili nanpa wan

tan jan Ke Tami

mi pilin e ni: soweli li lili la, ona li suwi.

sona sina la, pipi waso mute li lon, li ken tawa lon kon, li suli lili anu lili anu lili mute, li ken kule mute, li ken kule ma, li ken kule ante. pipi li ken lili mute la, sina wile ala wile sona e lili nanpa wan lon pipi ale? sina wile la, o lukin e ni - a, taso ken la, sina ken ala lukin tan lili wawa a. lukin sina li wawa mute la, sina ken. lukin sina li wawa pi mute ala la, lukin li ken ala lon pipi ni. linja pi lawa sina li lon poka pi pipi ni la, pipi li ken weka tan lukin lon anpa pi linja sina.

pipi waso pi lili nanpa wan li ken len e sijelo ona tan linja sina. ona li tawa lon

kon, taso ona li lili la, ona li pilin ala e kon sama sina. ona li pilin e kon sama telo anu ko. ona li tawa lon kon la, tawa ni li sama tawa lon telo. ni li tan lili ona. sina lili sama ona la, kon li kama sama ko tawa pilin sina. ni la, luka ona pi tawa waso li sama ala luka pi tawa waso lon pipi ante mute, li sama palisa pi linja suli mute.

taso pipi waso ni li lili ala lili nanpa wan? a ni li ken. sona jan la, ni li pipi waso pi lili nanpa wan. taso jan sona li sona ala e lili ken lon pipi la, pipi ante li ken lili mute lon suli pi pipi ni. pipi ante li lon sona jan, li lili mute lon lili pi pipi waso, taso ona li ken ala tawa lon kon.

pipi li soweli tomo (pona) anu seme?

tan jan Alonola

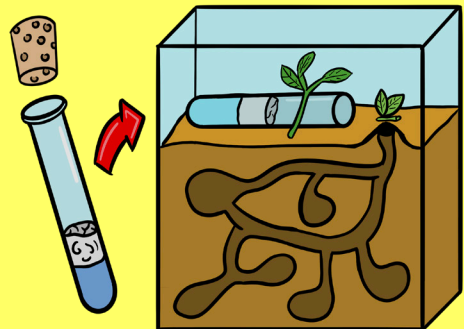
tenpo ni la, jan mute li jo e soweli tomo. taso, soweli tomo nasa mute li lon. mi la, soweli tomo mi li pipi... mute. mi jo e pipi lili pi kulupu suli, taso kulupu ona li lili lon tenpo ni.

jan mute li ken ala jo e soweli tomo suli. taso, ona li wile jo e soweli tomo. ni la, ona li kama jo e soweli tomo lili. sina ken ala luka e pipi, taso sina ken lukin e ona. pipi kulupu li pona mute tawa jan mute tan ni: ona li jo e kulupu. kulupu ni li pona li suli. jan mute li toki e ni: kulupu pi pipi kulupu li sama kulupu jan!

mi la, pipi kulupu li soweli tomo pona tawa jan pi tomo lili. taso, sina wile jo e ona la, sina o jo e tenpo mute tawa ona! pipi li lili, taso pipi li pali mute tawa sina.

nasin seme la, sina kama jo e pipi kulupu?

open la, o pilin e ni: sina jo e tenpo mute anu seme? sina jo e tenpo mute la, o open. sina o kama jo e poki lili tawa pipi mama, e len, e ilo tawa ijo lili. nanpa wan la, o pana e telo lili tawa poki. nanpa tu la, o pana e len. sina pini la, poki sina li sama ni tawa lukin:

tenpo ni la, mi mute o alasa e pipi mama. tenpo wan pi tenpo sike la, pipi mama li tawa. tenpo ni la, alasa li open. o kama sona e tenpo ni tawa ma ni! tenpo tawa pi pipi mama la, sina tawa kepeken poki lili sina. sina o lukin, o alasa e pipi mama. pipi mama li jo ala e luka ona pi tawa kon la, ona li ken jo e pipi lili. sina lukin e pipi mama ni la, o alasa e ona, o pana e ona tawa poki sina.

awen

sina jo e pipi mama wan lon poki sina la, sina o awen. o awen. o awen lon tenpo mute. sina o pana e poki tawa ma pi suno ala. sina o pana ala

e moku tawa ona. sina o awen taso. tenpo kama la, pipi mama li pana e pipi lili. pipi lili li lon la, o awen lon tenpo esun tu. tenpo ni li pini la, sina ken pana e moku tawa ona. sina ken pana e pipi (moli) lili anu ko suwi tawa ona. o pana ala e moku mute tawa ona tan ni: ona li moku ala e moku ale la, moku li jaki.

kulupu li kama suli

kulupu sina pi pipi kulupu li kama suli la, sina o pana e ona tawa poki suli. poki ni la, sina ken pana e ijo mute, o musi! sina wile ala e ni: pipi li ken weka tan poki ona. ni la, sina ken pana e ko anu telo lon selo poki.

sina wile ala e pipi la, ni li pona kin. sina ken pana e ona tawa ma kasi. ma ni la, ona li ken pali e tomo sin a.

pipi poki

tan jan Alonola

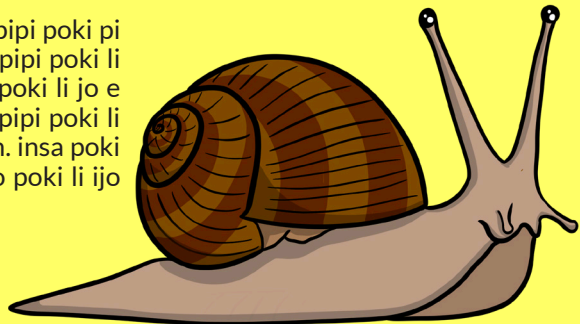
toki sona la, pipi poki li pipi Kalopota (Gastropoda). nimi ni li kama tan toki Elena. toki Elena la, nimi Kalopota li jo e kon ni: "pipi pi noka wan sinpin". pipi poki li pipi ko. pipi ko ante mute li lon. taso, pipi kulupu en pipi kule en pipi ante mute li pipi ko ala.

kulupu pipi Kalopota li suli. pipi poki pi kulupu ni li lon telo lon ma. pipi poki li ken ni: ona li suli, li lili. pipi poki li jo e noka. open noka la, lawa pi pipi poki li lon. monsi noka la, poki li lon. insa poki la, ijo mute li lon. kiwen selo poki li ijo Kasijunkapona (CaCO₃).

pipi poki mute la, pini poki li lon. pini poki li pona tan ni: pipi telo la,

telo li lon ala la, pipi li ken pini e poki, li awen e telo lon poki. pipi ma la, tenpo lete li lon la, pipi li ken pini e poki, li lape suli.

pipi mute li jo e luka linja tu lon lawa ona. kin la, ona li jo e oko tu lon linja tu

ante. pipi suli en pipi ma li pana e telo ko. telo ko ni la, ona li tawa kepeken noka ona.

pipi poki li ken moku e kasi, e pipi. uta pipi la, luka uta li lon. luka uta ni li jo e kiwen lili. toki sona la, luka uta ni li jo e nimi Latula (Radula). pipi telo pi mute lili li alasa e pipi ante. ona li jo e kiwen

uta nasa. kiwen uta ni li pana e telo ike. telo ni li pakala e pipi ante.

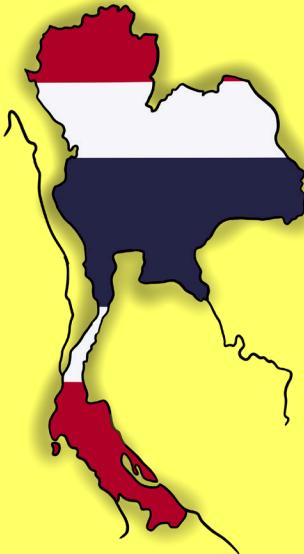
pipi poki ma li meli taso ala, li mije taso ala. ona li meli, li mije! pipi poki li pana e sike pi pipi lili lon ma.

ma

**tawa pi poki monsi
pi ma Asija
nanpa luka wan: ma Tawi
en ma Laso (Laos)**

tan jan Polo

lipu ni la mi toki lon ma tu tan ni: ma Tawi en ma Laso li sama mute. ante suli li tu taso. nanpa wan la ma Tawi li suli. ma Laso li lili. nanpa tu la tenpo pini la ma ala li jo e ma Tawi. taso tenpo pini la ma Kanse li lawa e ma Laso.

ma Tawi en ma Laso li ma musu li ma pona. ma Tawi la kulupu lili pi nasin sewi Isilan li lon nasin seli, taso jan ante pi ma Tawi li jan pi nasin sewi Puta. jan mute pi ma Laso kin li kepeken nasin sewi Puta. lon nasin ale la jan pi ma Tawi en jan pi ma Laso li suwi li pona. kin la ma tu ni li jo e toki pi sama mute. toki Tawi la ona li jo e kalama suwi li pona kute mute tawa mi. taso ona li ike mute pi kama sona a! nimi pi toki Tawi li ken jo e kalama luka a (toki Sonko li jo e kalama tu tu)! jan li kalama ike, la jan ante li ken ala sona! nasin sitelen kin pi toki Tawi li pona lukin, taso ona li ike mute tawa sitelen tawa lukin.

mi la ijo tu li pona nanpa wan lon ma Tawi lon ma Laso. ijo pona nanpa wan li tomo pi nasin sewi Puta li kiwen jan suli pi jan Puta. ona li pona lukin li jo e kon sewi wawa tawa mi. pana lukin la ma tomo Panko (ma tomo lawa pi ma Tawi) li jo e tomo Puta pi Kiwen Laso Jelo (the Temple of the Emerald Buddha) e jan Puta pi supa lape pi suli mute (Wat Pho), ma tomo Ajutaja en ma tomo Sukotawi la tomo pi nasin sewi Puta en nena suli pi nasin sewi Puta li mute. ona li majuna¹ li pona lukin mute. ma tomo Sanawi (Chiangmai) kin li jo e tomo mute pi nasin sewi Puta pi tenpo pini.

ijo pona nanpa tu li laso jelo. ma Laso li jo e nena suli e ma kasi suli pona. ma Tawi li jo e ma mute pi insa telo suli e ma pi kasi suli. ma pi insa telo ni li jo e poka telo pi pona mute. ma Tawi la laso jelo en ma pi insa telo suli li lon nasin seli. ma tomo pi tenpo pini li lon ma meso² lon nasin lete (ma pi kasi suli li lon nasin lete kin).

---

1 "majuna": sin ala a
2 "meso": suli ala en lili ala

ma tomo lawa pi ma Tawi en ma tomo lawa pi ma Laso li ante mute. lon la ona tu li jo e telo tawa suli e tomo musu pi tenpo pini, taso ma tomo Panko li suli mute li jo e kon jaki. ma tomo Wensijan (Ventiane) li suli ala li lape lili. kin la kipisi³ insa pi ma tomo Panko li jo e tomo suli sin mute.

ma Tawi la tawa mi la ma tomo pi pona nanpa wan li ma tomo Ajutaja. tenpo pini la ona li ma tomo lawa pi ma Tawi. ma tomo Nonkawi (Nong Khai) kin li pona tawa mi. ona li lon nasin lete pi nasin pi kama suno. ona li lon poka pi telo tawa Mekon. poka telo ante li lon ma Laso. lon la tan ma tomo ni la ma tomo lawa pi ma Laso li weka ala. telo tawa Mekon li suli mute. ona li kama tan nena suli Imalaja li tawa insa pi telo suli Sonko pi nasin seli lon ma Wijje.

ma Laso la ma tomo pona pi nanpa wan li ma tomo Luwan Papan (Luang Prabang). ona li lon insa pi telo tawa tu. ma kasi pona li sike e ona. kin la ona li jo e tomo pi pona lukin pi tenpo pini. ni li tomo pi nasin sewi Puta li tomo pi nasin Kanse. ma Laso la nasin Kanse li lon moku kin. pana lukin la jan pi ma Laso li moku e pan Kanse mute e telo seli pi-meja pi nasin Kanse.

---

3 "kipisi": ijo lili li tan ijo suli

toki

toki musu pi pana waleja'

tan jan Jonatan

toki! mi pali e toki musu sin kepeken nasin ni: mi kama jo e nimi tu wan pi ijo ni: nimi nanpa tu li sama pini pi nimi nanpa wan li sama open pi nimi nanpa tu wan. o lukin e ni: ...X X X...

nimi tu wan ni li nimi lawa pi toki musu. taso tenpo ale la nimi lawa li jo ala e waleja¹. tan ni la mi pali e toki musu pi pana waleja tawa nimi lawa ni.

---

1 "waleja" li ijo toki.

pipi pi pilin

pipi li lon. pipi ni li jo e selo loje wawa e ijo lili pimeja, li sijelo lili, li tawa lon ma. taso ijo kama li lon ona kin: pilin. ni li lon ala lawa jan lon tenpo mute.

tenpo suno ale la pipi li pali wawa, ona li lukin e moku ona, li kama jo e ijo e kasi lili e jaki ma mute li pana e ona tawa tomo ona. tomo la ona li pali e selo e lupa e supa e nena. pali ni la pilin ona li pona a.

pipi li wile mama e pipi sin. la ona li tawa pipi ante. pipi tu ni li unpa li open mama. tenpo kama lili la kili pipi mute li kama lon. pipi suli li pana sona tawa ona sin. pilin pipi lon tenpo ni li lon, li pona.

suno wan la, pipi li pana sona tawa kili ona e nasin pali, li pali; ona ale li wawa. taso, pipi li tawa lon nasin ma suli la, jan lili ike li moli e pipi kepeken noka tan pilin wawa ona, li mu musi tan ni. pipi li moli. pilin pi pipi ni li moli. taso pipi kili en pipi mama ante li pilin ike.

jan lili ni pi nasa ike li ken moli e pipi, ona li jo e wawa. taso jan sona ala li ken pali e pipi. pipi li kili ma, sama jan. pipi li lon kon, li konwe², sama jan. pipi li pilin, sama jan. ni la, sama jan la, lon ona li suli. o moli ala e pipi e soweli ante, o olin e konwe ona. pini.

ilo o open

ilo mi li pali pona lon tenpo mute. ilo

mute li lon jo mi: ilo sona mi li tawa linluwi³, li nanpa, li pali li jo e lipu mi. ilo ante lon mi li pana e nimi tawa lipu kepeken telo pimeja, li kama lon e lipu pi ilo sona mi. kepeken ilo luka la mi ken toki tawa jan pi poka ala. tomo tawa li ilo li ante e ma mi lon wile mi. ilo ale ni li wawa, li pona e lon mi.

taso tenpo la ilo li pali ala. ona li a pali ala a! ken la ni li suli ala tawa mi tan ni: mi jo e tenpo mute, li ken lukin e pakala ilo, li ken pona e pakala, li li li. mi sona ala e pakala la, mi ken wile sona tan jan sona a.

TASO, ken la, mi jo ala e tenpo e wile e e e! ni la ilo mi li ike mute li pana e pilin pi ike mute, e pilin utala wawa tawa mi tan ni: ona li ike ni a li nasa li pali ala! mi toki wawa a! ilo o open! pilin utala wawa la mi pana wawa e luka tawa ilo tawa ni: ona o pakala a. mi pana wawa e luka e noka e lawa e ijo ante mute tawa ilo a!

pini la ni li pona ala tawa mi li pona ala tawa ilo. tan ni: ilo li pakala lon tenpo pini, li awen pakala lon tenpo mi. luka en ijo ante li pakala kin li pilin Awa⁴.

ni la o pilin ike ala lon pakala ike ilo. o awen pona sama lape, o ike wawa ala. ilo li ike a lon tenpo, taso sina ike e ona la, pona li lon ala. ni la o toki tawa jan sona, ona li ken ante. ken la sina kin ken pona e ona. ale li pakala la ni li suli ala kin: ona li ilo taso! sina en ilo o pona. pini

2 "konwe" li sama moli ala, li sama lon kon. ona li lon soweli ale.

3 "linluwi": ilo sona mute li toki tawa ilo sona ante la, nasin ni en ijo ni li linluwi.

4 kalama "Awa" li mu pi pilin ike lon sijelo

pipi lili li tawa mute

tan jan Alonola

mi pipi. mi lili. tenpo wan la, mi tawa ijo suli. ijo suli ni li jo e selo nasa. selo ona li kiwen, taso kiwen ni li jo e nena ala. kin la, kiwen ni li kule kiwen ala, li loje.

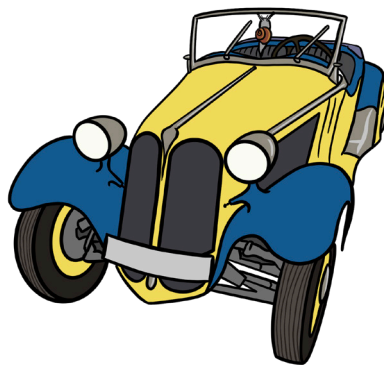
monsuta¹ suli li lon ijo kiwen suli. ona li jo e noka tu taso. pipi mute li jo e noka luka wan. mi jo e noka wan. kin la, monsuta ni li jo e luka suli. tenpo mute la, ona li wile pakala e pipi ante kepeken luka ona. taso, tenpo mute la, ona li ken ala pakala e ona. ona li tawa lili lon tenpo suli. pipi li ken tawa suli lon tenpo lili.

mi lon ijo kiwen suli. suno li tawa anpa. mi wile kama sona e ijo ale pi ijo nasa ni. mi awen lon ona. taso, ona li tawa. ona li tawa suli. kon li tawa suli kin.

mi tawa kiwen ante. kiwen ni li jo ala e

---

1 "monsuta" li soweli suli. ona li pana e pilin ike tan ni: ona li wile pakala.

kule. mi ken lukin e monsuta suli. ona li luka e sike suli. monsuta li lukin tawa mi. mi lukin tawa monsuta.

kon li pakala e mi, taso mi awen. mi awen. tenpo mute li pini la, ijo kiwen suli li pini tawa.

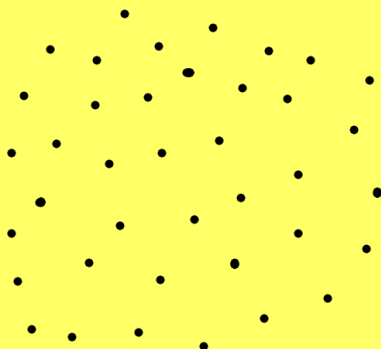
monsuta li tawa mi. luka suli tu li tawa mi, taso ona li tawa lili. ona li pini lon poka mi. palisa pi luka ni li lon poka mi. seme li lon? mi sona ala. mi tawa palisa. monsuta li monsuta ala. ona li jan. jan li luka e mi, li pana e mi lon ma pona. kasi li lon. mi tawa kasi. mi moku. ale li pona.

musi

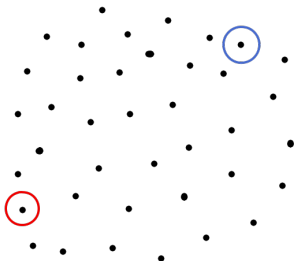
musi pi pipi linja

tan jan Ke Tami

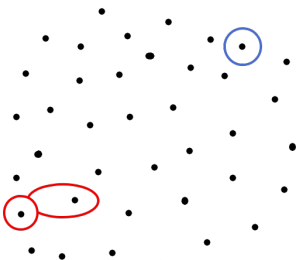
mi wile pana e musi sin · jan wan anu jan mute li ken lon musi ni · open la o kepeken lipu walo wan · o sitelen e sike lili pimeja mute lon lipu · sike lili ni li moku pona a ·

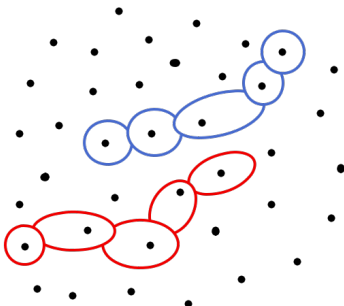
sina pipi · o sike e moku wan · ni li sina
 pipi · jan ante li lon musi la jan ante ale
 kin li sike e moku wan · jan ale o kepeken
 kule ante lon wile ona · ni li ona pipi ·

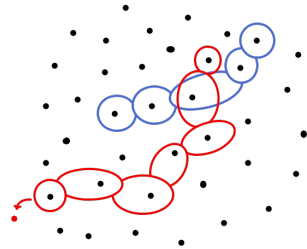
ni li open musi · pipi li jo e moku la ni li
 pona · moku li ken suli e pipi · jan pipi wan
 li open e musi la ona li suli e pipi kepeken
 sike sin lon poka ·

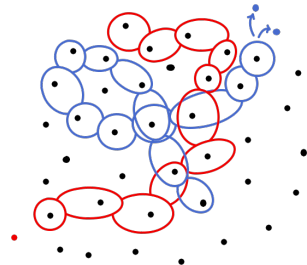
ni la pipi li kama pipi linja · sike pipi sin li
 lon la jan pipi ante o suli e pipi ona · pipi li
 wile suli li wile moku e moku ale a · pipi li
 ken tawa moku wan lon tenpo pi jan wan
 · ona li kama pipi linja suli ·

ken la pipi li wile e moku lon poka ante
 pi pipi ante · taso sijelo pipi li lon poka ni
 la tawa pona li ken ala · pipi li wile tawa
 moku lon poka ante la ona li wile tawa
 sewi pi sijelo pipi · ni li wile e wawa tan
 pipi la pipi li ken ala awen jo e moku ale
 · ona li tawa sewi lon sijelo pipi wan la
 ona li pana weka e moku wan tan monsi ·

moku monsi li ken kama moku sin tawa
 pipi ante anu pipi sama · taso pipi li wile
 e moku wan lon poka weka pi sijelo pipi
 tu la seme li kama · a · pipi li wile tawa
 sewi pi sijelo pipi tu · ni la ona li pana e
 moku tu kin tan monsi · pipi li tawa lon
 sijelo pipi mute la ona li pana e moku
 mute tan monsi ·

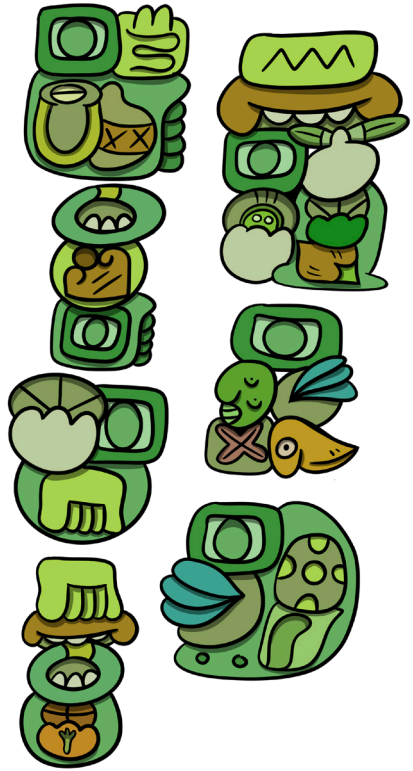
musi pipi ni li kama pini kepeken nasin
 seme · a · ken la ona li pini ala · pipi li
 awen pana e moku tan monsi la pipi li
 ken awen mute li ken awen tawa li ken
 awen kama suli linja · taso ken la musi li
 kama pini a · pipi li ken ala tawa moku
 sin la ona li ken ala tawa · ona li lape
 pona tan moku pona · o musi pona · o
 pipi pona ·

seme li mi?
tan jan Alonola

mi jo e poki kiwen
 ona li awen e mi
 kule mi li mute
 mute la, ona li kapesi

kin la, mi laso
 sama kule kasi
 mi ken ala tawa waso
 mi tawa pi tenpo suli

kijetesantakalu o!
tan jan Ke Tami

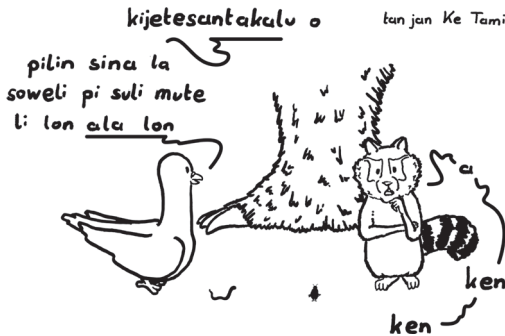
pilin sina la pipi
 pi suli mute li:
 lon ala lon

pipi o

ken
 ken

**pipi mama -
 luka monsuta'**
tan jan Ke Tami

mi pipi mama li
 pilin monsuta.¹
 sina lukin e mi
 li pipi lili pona.
 o kama jo e kon!
 sina ken ala.
 tan ni: sina lon
 luka monsuta.

kijetesantakalu o

tan jan Ke Tami

pilin sina la
 soweli pi suli mute
 li: lon ala lon

ken
 ken

1 "monsuta" li ike, li wile pakala e sina

jan pali

jan pi pali toki

jan Alonola
jan Jonatan
jan Ke Tami
jan Polo

jan pi pali sitelen

jan Alonola
jan Ke Tami
jan Simo

jan lawa

jan Eli
jan Sonatan

jan pi lipu lukin

jan Alonola
jan Simo
jan Eli
jan Sonatan

jan pali ante

jan Peja
jan Alonola

sina wile ala wile pali tawa lipu tenpo?

o tawa lipu liputenpo.org!

lon lipu ni la, sina ken lukin e ma pi mi
mute lon ilo Siko (Discord).

CC-BY-SA 4.0

lawa jo © 2021 tan jan pali pi lipu tenpo
copyright © 2021 by contributors of lipu tenpo

FAQ

Hello! Welcome to toki pona. Maybe you're new and want to know more about this unknown language. Great! This page will answer your questions.

What is Toki Pona?

It's a small and good minimal language. There are only 14 letters and less than 200 words. The Canadian linguist Sonja Lang created it in 2001. Now there already are thousands of speakers around the world.

Why would I learn Toki Pona?

Maybe you're fascinated by the possibility of describing the world using less than 200 words. Maybe you wish to talk to your friends without other people knowing what you're saying. Maybe you just want to boast of speaking many languages. There are different reasons for different speakers.

How can I learn and where can I use Toki Pona?

There is the official Toki Pona book (The Language of Good) by Sonja Lang and there is her brand new Toki Pona dictionary. There are also many free courses online. Furthermore, there are YouTube videos and Memrise courses. A very popular and old course was o kama sona e toki pona! A newer and up to date course is lipu sona pona. Toki Pona groups and learning resources are on our website:

liputenpo.org

If you want to join us, that's great!

ISSN 2752-4639

9 772752 463006